

การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบประเมิน 360 องศา

An Assessing of the Moderate Class More Knowledge Projects and Pilot
Guides Affiliated School under the Office of Elementary Education in Nakhon
Ratchasima Service Area 6 by Using the 360° Assessment model.

เอกชัย ศรีวิไล¹

ญาณภัทร สีหะมงคล²

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ 360 องศา ตามกรอบการประเมินด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ กลุ่มตัวอย่างในการประเมิน ประกอบด้วย 1) ศึกษานิเทศก์ จำนวน 6 คน 2) ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนนาร่องโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 19 คน 3) ครูผู้สอน จำนวน 162 คน 4) นักเรียน จำนวน 380 คน 5) ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 380 คน ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน จำนวน 947 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 5 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์การดำเนินงานโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 4 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่อง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ 360 องศา พบว่า ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้านทุกด้านมีความคิดเห็นในระดับมาก

2. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า 2.1) ศึกษานิเทศก์ ควรสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้ครูผู้สอนทุกคน ($\bar{X} = 2.50$) และควรมีการวัดผลการเรียนรู้ตามสภาพจริง และนำผลไปใช้ในการตัดสินผลการเรียนด้วย ($\bar{X} = 2.50$) 2.2) ผู้อำนวยการโรงเรียน ขาดงบประมาณในการดำเนินงาน ($\bar{X} = 12.50$) 2.3) ครูผู้สอน ควรมีการทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (AAR) อย่างต่อเนื่อง และนำผลไปพัฒนาการจัดกิจกรรม ($\bar{X} = 15.00$)

3. ผลจากการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้สอน นักเรียนและผู้ปกครอง จำนวน 18 คน พบว่า 3.1) ด้านปัจจัยนำเข้า มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ได้ 3.2) ด้านกระบวนการ สามารถพัฒนาองค์ 4 แห่งการศึกษาในระดับมาก 3.3) ด้านผลลัพธ์ ผู้เรียนมีเจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอนมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน พฤติกรรมนักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าพูด มากขึ้น ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้น ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

คำสำคัญ : การประเมินแบบ 360 องศา โครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลลัพธ์

¹นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Abstract

This research. It is intended to Projects Moderate Class, More Knowledge, and Pilot Guides Affiliated with the district office Elementary education in Nakhon Ratchasima Service Area Zone 6 By Using the 360⁰ Assessment model. Assessment framework. Import factor Processes, And the results side The samples used in the evaluation are: 1) Supervisors of 6, 2) the school director. Schools pilot project to reduce the time to add time to the Office of District Primary Education Nakhon District 6 of 19 2) Teachers of 162 3) students of 380, 4), parents, students, 380 of whom have been using. Reduce project implementation time to time add 4 copies of the statistical methods used to analyze data were percentage, mean and standard deviation.

The results of the study were as follows:

1. Assessing Projects Moderate Class, More Knowledge, and Pilot Guides Under the Office of Nakhon Ratchasima Primary Education Service Area Zone 6, By Using the 360⁰ Assessment model, According to the opinion of the supervisor. The school administrators, teachers, students, and parents found that overall.

2. Suggestions about Projects Moderate Class, More Knowledge. 2.1) The supervisor should raise awareness and understanding about activities Moderate Class, More Knowledge, for all teachers ($\bar{X} = 2.50$). And should be measured according to the actual state. The results are also used to determine the grade ($\bar{X} = 2.50$). 2.2) Director of the School Lack of operating budget ($\bar{X} = 12.50$). 2.3) Teachers should have a continuous post-operation review (AAR). And bring the development of activities ($\bar{X} = 15.00$).

3. The results of the interviews with the teachers, teachers, students and parents were as follows. 3.1) Import factor Is appropriate It is in line with the needs and related to the objectives, which are the activities that can give the students a quality standard of learning. 3.2) Process Can develop 4 units of education at a high level.

Keyword: 360⁰ Assessment model, Moderate Class More Knowledge, Input, Process, Output

บทนำ

การแก้ปัญหาคุณภาพการศึกษาไทย โดยเฉพาะการศึกษาระดับพื้นฐานเป็นเรื่องที่ยากเย็นแสนเข็ญยิ่งแม้จะมีความพยายามในการปฏิรูปการศึกษามากกว่า 10 ปี ตั้งแต่การปฏิรูปครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2542 จนมาถึงการปฏิรูปรอบที่สองเมื่อปี พ.ศ. 2552 ก็ยังไม่สามารถทำให้คุณภาพการศึกษาของประเทศดีขึ้นได้อย่างทั่วถึง ดังจะเห็นได้จากโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครมีคุณภาพโดยเฉลี่ยเมื่อวัดจากการสอบมาตรฐานต่างๆ สูงกว่าโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกลในภูมิภาค โดยเฉพาะโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก การวิจัยที่ผ่านมาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI) ชี้ว่าสาเหตุหลักของปัญหาคุณภาพการศึกษาไทยคือ การที่ระบบการศึกษาของไทยในปัจจุบันเป็นระบบที่ไม่เอื้อต่อการสร้างความรับผิดชอบ (Accountability) ทั้งในส่วนของ การทดสอบ ระบบการประเมินผลโรงเรียนและครู และระบบการเงินเพื่อการศึกษา (Education finance) นอกจากนี้หลักสูตรและตำราเรียนของไทยยังไม่สอดคล้องกับการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 (21st Century Skills) ซึ่งมีผลทำให้การเรียนการสอนตลอดไปจนถึงการสอบยังคงเน้นการจดจำเนื้อหา มากกว่าการเรียน เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจอย่างแท้จริง (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ, 2556:1) การเรียนการสอนในอดีตจนถึงปัจจุบัน ยังคงเป็นการเรียนการสอนที่ถูกถ่ายทอดโดยครู ความรู้ที่ได้จะเน้นที่นักเรียนต้องจดจำโดยไม่มีการสอนให้ตั้งคำถามสืบค้นข้อมูล หรือการแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง การสอนของโรงเรียนที่ไม่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาทักษะกระบวนการคิด

เน้นแต่เพียงให้จดจำข้อมูลเพียงอย่างเดียวคงไม่ได้ เพราะทุกวันนี้จำนวนความรู้เพิ่มมากขึ้นทุกวันเป็นไปไม่ได้ที่จะจดจำได้หมด การจัดการศึกษาที่ไม่สอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถนำความรู้ในห้องเรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ เป้าหมายของการเรียนรู้จะมีใช้ตัวความรู้อีกต่อไป เพราะความรู้นั้นมีมากมายมหาศาลเกินกว่าที่จะมอบให้ผู้เรียนแต่ละชั้นปีได้ อีกทั้งนักเรียนในศตวรรษใหม่มีหนทางค้นหาความรู้ด้วยตนเองจากทุกหนทุกแห่งทั้งในสิ่งแวดล้อมและในอินเทอร์เน็ต หากการศึกษาไทยยังย่ำอยู่กับบริบทของแต่ละคน แต่ที่ทุกคนควรมีคือความสามารถในการเรียนรู้ตลอดเวลาตลอดชีวิต และพัฒนานตนเองอย่างต่อเนื่อง (ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์, 2555:49)

คุณภาพของผู้เรียนเกี่ยวกับทักษะในศตวรรษที่ 21 ยังคงเป็นโจทย์ที่ท้าทายศักยภาพการจัดการศึกษาของประเทศไทยมาอย่างต่อเนื่อง ดังรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่า ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาของนักเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด โดยผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) นักเรียนส่วนใหญ่มีคะแนนต่ำกว่า 50 คะแนน จาก 100 คะแนน ผลการสอบ PISA (Programme for International Student Assessment) มีคะแนนและลำดับที่ไม่น่าพึงพอใจ ทั้งๆ ที่โรงเรียนใช้เวลาจัดการเรียนการสอนมากขึ้นเป็นเวลา 7 หรือ 8 ชั่วโมงต่อวัน นักเรียนส่วนใหญ่ขาดการคิดวิเคราะห์ ขาดทักษะชีวิต โดยการเรียนรู้เป็นการอัดแน่นเนื้อหาวิชาการมากกว่าให้เรียนรู้ด้วยตนเอง นักเรียนมีการบ้านมากเกินไป ส่งผลให้นักเรียนมีความเครียด และต้องเรียนพิเศษเพิ่มมากขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2558:16)

อย่างไรก็ตามโครงการการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นกรอบวิสัยทัศน์ ด้านการศึกษาเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมเข้าสู่การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของไทย สอดคล้องกับของหลายประเทศที่เป็นผู้นำด้านการศึกษาของโลก ที่เห็นพ้องกันกับแนวคิดสำคัญในศตวรรษที่ 21 เรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานการประกอบสัมมาอาชีพ ความรู้พื้นฐานด้านพลเมือง สุขภาพ และสิ่งแวดล้อม และทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 อันได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริงกับครอบครัว โรงเรียน ชุมชน รัฐ และประเทศชาติ โลกกำลังเปลี่ยนแปลง คนที่มีความรู้และทักษะในการรับมือกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และสามารถปรับตัวเองให้เข้ากับสถานการณ์ใหม่ๆ ได้เท่านั้นที่จะประสบความสำเร็จ ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 จะช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ และปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ดำเนินการโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ระยะที่ 1 ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 ซึ่งโรงเรียนนำร่องทั้งหมด 4,100 โรงเรียน แบ่งเป็นโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 3,831 โรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 161 โรงเรียน และสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 108 โรงเรียน (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558:1)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีจำนวนโรงเรียนนำร่องที่เข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ทั้งหมด 19 โรงเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติ นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความสนใจและถนัดของแต่ละบุคคล นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนานตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้ และพ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558:18-20)

จากการศึกษาค้นคว้าผลการวิจัยที่ผ่านมายังไม่พบการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และจากการลงพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการเพื่อติดตามผลการดำเนินงานพบว่าภาพรวมครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและไม่ถนัดออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงหลักสูตรสู่การปฏิบัติในช่วงเพิ่มเวลารู้ โดยเฉพาะด้านการคิดวิเคราะห์ บางคนไม่สามารถควบคุมกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นรายคนได้อย่างเหมาะสม โรงเรียนหลายแห่งดำเนินโครงการโดยไม่มั่นใจผลลัพธ์เท่าที่ควร ไม่มีความชัดเจนในแนวทางปฏิบัติขณะที่ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้ปกครองหลายแห่งยังกังวลเรื่องการสอนตามสาระวิชาหลักเกรงว่านักเรียนจะได้รับความรู้ไม่ครบตามหลักสูตร ทำให้ผลการเรียนลดลง โดยเฉพาะในระดับมัธยมศึกษา ที่ครูมีภาระงานและกิจกรรมอื่น ๆ ทั้งที่ได้รับจากส่วนกลางหรือหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาเบียดบังเวลาสอนอยู่ก่อนแล้วจำนวนมาก ทำให้ครูบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระงานให้กับตัวเอง จากข้อมูลและปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 (<http://www.kruupdate.com/news/newid-1120.html> สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มกราคม พ.ศ. 2559)

การประเมินโครงการเป็นกระบวนการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลของการดำเนินโครงการเพื่อพิจารณาข้อดีให้ทราบจุดเด่น จุดด้อยของโครงการอย่างมีระบบแล้วตัดสินใจว่าจะปรับปรุงโครงการนั้นเพื่อดำเนินการต่อไป หรือปรับปรุงโครงการให้ดีขึ้น หรือล้มเลิกการดำเนินโครงการนั้น การประเมินโครงการอย่างมีระบบ (Systematic Evaluation) จะทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโครงการ ข้อดี ข้อบกพร่องของโครงการแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการ การวางแผน การดำเนินงาน ตลอดจนผลของโครงการซึ่งจะชี้ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด อันจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารหน่วยงานนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงโครงการนี้ต่อไป (สมบุรณ์ ตันยะ, 2541 : 95) รูปแบบการประเมินแบบ 360 องศา เป็นการประเมินที่ครบวงจร โดยอาศัยผู้เกี่ยวข้องรู้เห็นการปฏิบัติงานของบุคคลตามตำแหน่งเป้าหมาย เช่น ผู้ใต้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน หัวหน้างาน ผู้บังคับบัญชาที่สูงกว่า การประเมินแบบ 360 องศา เป็นการประเมินที่ต้องอาศัยสารสนเทศของข้อมูลย้อนกลับจากผู้ประเมินที่หลากหลาย (Multirater Feedback) หรือเป็นการประเมินที่ให้ความสำคัญกับการประเมินทั้งจากล่างขึ้นบน (Upward Appraisal) และจากบนลงล่าง (Downward Appraisal) และการประเมินแบบนี้ได้ข้อมูลย้อนกลับจากผู้เกี่ยวข้องรอบด้าน (Full - circle Feedback) (วีระวัฒน์ ปันนิตานัย, 2540 : 45 ก; อ้างอิงมาจาก Edward, 1996)

ผู้วิจัยได้นำการประเมินแบบ 360 องศา เข้ามาใช้ในการประเมินครั้งนี้ เพราะการประเมินแบบ 360 องศา (360 Degrees Appraisal) หรือการประเมินโดยใช้ข้อมูลหลายแหล่ง ช่วยแก้ไขการประเมินแบบดั้งเดิมที่เน้นให้ผู้บริหารมีอำนาจเด็ดขาดเพียงผู้เดียวในกระบวนการประเมิน ช่วยให้ผลการประเมินที่ได้มีความสอดคล้อง มีความยุติธรรมมากขึ้น ข้อมูลมีความตรง มีความน่าเชื่อถือ สามารถลดความอคติในการให้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลเพียงแหล่งเดียว และลดอิทธิพลการประเมินผลการปฏิบัติงานของหัวหน้างานหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่งได้ เนื่องจากต้องใช้ผลการประเมินจากแหล่งต่างๆ อย่างหลากหลาย (มนูญ ศิวารมย์, 2542: 55)

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมินแบบ 360 องศา ใน 3 ประเด็น ดังนี้

1. ปัจจัยนำเข้า(Input)
2. กระบวนการดำเนินงาน(Process)
3. ผลลัพธ์(Output)

ความสำคัญของการวิจัย

1. ผู้บริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องได้นำผลการประเมินโครงการไปใช้ในการพัฒนาหรือปรับปรุงโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับผู้บริหารครูบุคลากรทางการศึกษาตลอดจนผู้สนใจทั่วไปในการนำไปใช้วางแผนพัฒนากิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 ในระยะที่ 2 คือภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2559 โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 1.1 ศึกษาในเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 6 คน
- 1.2 โรงเรียนนาร่องโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 19 โรงเรียน ซึ่งแยกเป็น
 - 1.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 19 คน
 - 1.2.2 ครู จำนวน 285 คน
 - 1.2.3 นักเรียน จำนวน 4,041 คน

1.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 4,041 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 2.1 ศึกษาในเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 6 คน
- 2.2 โรงเรียนนาร่องโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 19 โรงเรียน ซึ่งแยกเป็น
 - 2.2.1 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 19 คน
 - 2.2.2 ครู จำนวน 162 คน
 - 2.2.3 นักเรียน 380 คน

2.3 ผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 380 คน

โดยมีขั้นตอนการได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของ เครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2553 : 43-46) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 947 คน

2. สุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

(สิน พันธุ์พินิจ, 2555 : 201) ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) (สิน พันธุ์พินิจ, 2555 : 192) โดยในการวิจัยครั้งนี้ เลือกสุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียน จากโรงเรียนนาร่องโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 เท่านั้น ซึ่งมีจำนวน 19 โรงเรียน ประกอบไปด้วย โรงเรียนชุมชนคงวิทยา โรงเรียนบ้านดอนแร่ โรงเรียนบ้านหนองนาโคกไผ่ล้อมสามัคคี โรงเรียนบ้านหนองหว้า โรงเรียนชุมชนบ้านวัด โรงเรียนบ้านตะโก โรงเรียนบ้านหนองขามนาดี โรงเรียนบ้านแดงน้อย โรงเรียนไทยรัฐวิทยา ๑๘ โรงเรียนบ้านดอนไผ่ โรงเรียนบ้านโคกกระเบื้องสามัคคี โรงเรียนบ้านเสว (ราษฎร์สามัคคี) โรงเรียนบ้านทองหลางน้อย โรงเรียนบ้านด่านช้าง โรงเรียนบ้านดอนกลาง โรงเรียนบ้านกุดปลาฉลามหนองปรือ โรงเรียนบ้านหนองปรือโป่ง โรงเรียนบ้านหนองคอม และโรงเรียนบ้านหนองตาต

ขั้นที่ 2 ใช้วิธีการสุ่มแบบโควตา (Quota Sampling) (สิน พันธุ์พินิจ, 2555 : 204) โดยศึกษานิเทศก์เลือกมาทั้งหมด 6 คน และผู้อำนวยการโรงเรียนเลือกมาทั้งหมด 19 คน ส่วนครู นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนใช้วิธีการเปรียบเทียบหาสัดส่วนตามจำนวนในแต่ละโรงเรียนเพื่อหากกลุ่มตัวอย่างโดยได้จำนวน กลุ่มตัวอย่างดังนี้ ครูผู้สอนจำนวน 162 คน นักเรียน จำนวน 380 คน และผู้ปกครอง จำนวน 380 รวมทั้งสิ้น จำนวน 947 คน

ขั้นที่ 3 ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience sampling) (สิน พันธุ์พินิจ, 2555 : 203) ในแต่ละโรงเรียนตามจำนวนโควตาที่ได้กำหนดไว้ 3. กลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสัมภาษณ์โรงเรียนที่เป็นแกนนำจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 3 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนบ้านโคกกระเบื้องสามัคคี โรงเรียนบ้านกุดปลาฉลาดหนองปรือ และโรงเรียนบ้านหนองปรือโป่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน ครู จำนวน 3 คน นักเรียน จำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมี 2 ชนิดคือแบบประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ จำนวน 5 ฉบับ สำหรับศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนนำร่องโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 และแบบสัมภาษณ์ จำนวน 4 ฉบับ สำหรับผู้อำนวยการโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองนักเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ติดต่อหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัย เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย และนำเครื่องมือคือแบบสัมภาษณ์ และแบบประเมินไปเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ดังนี้

2.1 แบบประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้วิจัยนำแบบประเมินไปเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

2.1.1 ศึกษานิเทศก์ จำนวน 6 คน เก็บได้ 6 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2.1.2 ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 19 คน เก็บได้ 19 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2.1.3 ครู จำนวน 162 คน เก็บได้ 162 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2.1.4 นักเรียน จำนวน 380 คน เก็บได้ 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2.1.5 ผู้ปกครอง จำนวน 380 คน เก็บได้ 380 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

2.2 สัมภาษณ์เชิงลึก

สัมภาษณ์เชิงลึกใน 3 โรงเรียน ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จในการดำเนินกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และได้เข้าร่วมการอบรม Core Smart Trainer เป็นวิทยากรให้ความรู้เรื่องการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ให้แก่โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครราชสีมา เขต 6 จำนวน 3 โรงเรียนได้แก่ โรงเรียนบ้านโคกกระเบื้องสามัคคี โรงเรียนบ้านกุดปลาฉลาดหนองปรือ และโรงเรียนบ้านหนองปรือโป่ง ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 3 คน ครู จำนวน 3 คน นักเรียน จำนวน 6 คน และผู้ปกครองนักเรียน จำนวน 6 คน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศาโดยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. การประเมินความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียนครูนักเรียนและผู้ปกครองเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการผลลัพธ์และข้อมูลย้อนกลับสรุปได้ดังนี้ ศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียนครูนักเรียน และผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและเป็นรายข้อพบว่า 1.1) ด้านปัจจัยนำเข้า ศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้อย่างชัดเจน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการศึกษาคู่มือการจัดการเวลาเรียนกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และรูปแบบของโครงการสามารถส่งเสริม สนับสนุนการนํานโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สู่การปฏิบัติ 1.2) ด้านปัจจัยนำเข้า ผู้อำนวยการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนข้าพเจ้ามีการสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา โรงเรียนข้าพเจ้ามีการสร้างความตระหนักในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษา และโรงเรียนข้าพเจ้ามีการปรับและออกแบบตารางเรียนตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม 1.3) ด้านปัจจัยนำเข้า ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนข้าพเจ้ามีการศึกษา วิเคราะห์นโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ จากคู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน และชุดเอกสารกิจกรรม โรงเรียนข้าพเจ้ามีการปรับและออกแบบตารางเรียนตามแนวทางการบริหารจัดการเวลาเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และโรงเรียนข้าพเจ้ามีการออกแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับช่วงวัย สนองความสนใจ ความถนัด และความต้องการของผู้เรียน 1.4) ด้านกระบวนการ ศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม การดำเนินการโครงการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 การดำเนินโครงการเป็นไปตามขั้นตอนที่กำหนดและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการประชาสัมพันธ์โครงการให้ทราบอย่างทั่วถึง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการจัดอบรม สัมมนาเพื่อชี้แจงรายละเอียดและแนวทางการแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างโรงเรียนที่ดำเนินโครงการ 1.5) ด้านกระบวนการ ผู้อำนวยการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำและบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ผู้บริหารสถานศึกษาอำนวยความสะดวกปัจจัยต่าง ๆ ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติและโรงเรียนข้าพเจ้าจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1.6) ด้านกระบวนการ ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนข้าพเจ้าจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โดยเน้นการบูรณาการการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย นักเรียนเลือกกิจกรรมตามความสนใจพร้อมเรียนรู้อย่างมีความสุขและโรงเรียนข้าพเจ้าจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 1.7) ด้านผลลัพธ์ ศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมและรายข้ออยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีแนวทางการขับเคลื่อนตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ชัดเจน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นครราชสีมา เขต 6 มีตัวชี้วัดความสำเร็จตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ระดับเขตพื้นที่การศึกษาที่ชัดเจนสถานศึกษาสามารถนำนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สู่การปฏิบัติและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จ 1.8) ด้านผลลัพธ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมและรายชื่ออยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนข้าพเจ้ามีกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โรงเรียนข้าพเจ้ามีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพและโรงเรียนข้าพเจ้ามีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 1.9) ด้านผลลัพธ์ ครูผู้สอน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ โรงเรียนข้าพเจ้ามีแนวทางการขับเคลื่อนตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ระดับสถานศึกษาที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ โรงเรียนข้าพเจ้ามีตัวชี้วัดความสำเร็จตามนโยบายลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ระดับสถานศึกษาที่ชัดเจนและโรงเรียนข้าพเจ้ามีตารางเรียนที่เอื้อต่อการบริหารจัดการเวลาเรียน กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 1.10) ด้านผลลัพธ์ นักเรียนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมากเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ ข้าพเจ้าได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน การมีน้ำใจ และการช่วยเหลือกัน ข้าพเจ้าได้เรียนรู้อย่างมีความสุข และข้าพเจ้ากล้าแสดงออกมากขึ้น 1.11) ด้านผลลัพธ์ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลางเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ คือข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการปลูกจิตสำนึกการทำประโยชน์ต่อสังคม ให้แก่นักเรียนข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมแก่นักเรียนและข้าพเจ้ามีส่วนร่วมในการส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุข

2. ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง ในโรงเรียนนาร่องที่ดำเนินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ดังนี้

2.1 ด้านปัจจัยนำเข้า 2.1.1) ผู้อำนวยการโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประชุม ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินตามโครงการ รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการประชุมชี้แจงแนวดำเนินการโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเชิญผู้อำนวยการโรงเรียนในฐานะ Smart Trainer อบรมที่กรุงเทพมหานคร และมีการประชุมทางไกลอีกรอบที่โรงเรียน รูปแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยมีการจัดอบรมแกนนำซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียนในระดับ Core Smart Trainer แล้วนำมาขยายผลต่อยังโรงเรียนนาร่อง โดยการจัดอบรมที่ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา รูปแบบโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในระดับมาก ซึ่งเป็นโครงการที่มีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นการลงมือปฏิบัติจริง แต่จะได้ผลดีมากที่สุดครูผู้สอนควรมีการเตรียมความพร้อมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครอบคลุมถึงสื่อและวัสดุ อุปกรณ์ประกอบการทำกิจกรรมนั้น ๆ การดำเนินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีข้อดีคือ นักเรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติจริง ลดการบ่นทบทวนของครูผู้สอนที่คอยบรรยายเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ข้อบกพร่องโรงเรียนต้องมีความพร้อมทั้งในด้านบุคลากร สื่อ แหล่งเรียนรู้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมบรรลุวัตถุประสงค์ปัญหาอุปสรรค ขาดงบประมาณในการสนับสนุนจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งผู้อำนวยการทั้ง 3 โรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 2.1.2) ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประชุมผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการวางแผนการดำเนินตามโครงการ รูปแบบการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีการประชุมชี้แจงแนวดำเนินการโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยเชิญผู้อำนวยการโรงเรียนในฐานะ Smart Trainer อบรมที่กรุงเทพมหานคร และมีการประชุมทางไกลอีกรอบที่โรงเรียน รูปแบบกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการและสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ซึ่งเป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้

นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ได้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 6 มีการสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โดยมีการจัดอบรมแกนนำซึ่งเป็นผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนในระดับ Core Smart Trainer แล้วนำมาขยายผลต่อยังโรงเรียนนำร่อง โดยการจัดอบรมที่ศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา รูปแบบโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนในระดับมาก ซึ่งเป็นโครงการที่มีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเน้นการลงมือปฏิบัติจริง การดำเนินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ มีข้อดีคือ นักเรียนได้เรียนรู้จากกิจกรรมที่หลากหลาย และส่งเสริมการกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์ ข้อบกพร่อง กิจกรรมที่จัดอาจจะไม่ครอบคลุมการพัฒนา 4H ซึ่งได้แก่การพัฒนาทางสมอง จิตใจ การปฏิบัติ และสุขภาพ เนื่องด้วยงบประมาณ และการเตรียมการสอนของครูซึ่งครูผู้สอนทั้ง 3 โรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

2.2 ด้านกระบวนการ 2.2.1) ผู้อำนวยการโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 1 สามารถพัฒนาองค์ 4 แห่งการศึกษาในระดับมาก ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 2 สามารถพัฒนาองค์ 4 แห่งการศึกษาในระดับมาก และผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 3 สามารถพัฒนาองค์ 4 แห่งการศึกษาในระดับปานกลาง มีกิจกรรมส่วนอื่นที่สอดคล้องและไม่เกี่ยวข้องและไม่มีความต่อเนื่องโดยโรงเรียนเป็นแกนนำซึ่งทำให้ได้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาตนเองของครูผู้สอนอย่างต่อเนื่อง มีการประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก โดยจะมีการประชุมครูในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนของทุกวันเพื่อสรุปปัญหา พฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในวันนั้น และหาทางแก้ไขร่วมกันด้วยการอภิปราย 2.2.2) ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้สามารถพัฒนาองค์ 4 แห่งการศึกษาในระดับปานกลางเพราะขาดงบประมาณในการจัดทำกิจกรรม สื่อ ระยะเวลาในการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ภาระงานอื่นที่ไม่เกี่ยวกับการสอน ครูโรงเรียนที่ 1 มีการประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก ครูโรงเรียนที่ 2 มีการประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับมาก และครูโรงเรียนที่ 3 มีการประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review: AAR) และนำผลมาพัฒนาการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับปานกลาง โดยจะมีการประชุมครูในช่วงเย็นหลังเลิกเรียนของทุกวันเพื่อสรุปปัญหา พฤติกรรมของนักเรียนที่เกิดขึ้นในวันนั้น และหาทางแก้ไขร่วมกันด้วยการอภิปราย

2.3 ด้านผลลัพธ์ 2.3.1) ผู้อำนวยการโรงเรียนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผู้เรียนเจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอนมีมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน พฤติกรรมนักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าพูด มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้น จากการเข้าร่วมอบรม และเป็นวิทยากรในการอบรมโรงเรียนนำร่องอื่น ๆ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 1 การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อเจตคติของครูต่อ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มากขึ้น ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 2 การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อเจตคติของครูต่อ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มากขึ้น และผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อเจตคติของครูต่อ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มากขึ้น เนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติจริง และ กิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มากขึ้น และผู้อำนวยการโรงเรียนที่ 3 การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อเจตคติของครูต่อกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มากขึ้น เนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติจริง และ เห็นผลการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นกับนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนของท่านมีระดับการพัฒนาของโรงเรียนอยู่ในระดับ ฟังฟัง คือต้องการกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง โดยไม่ต้องมีการอบรมทบทวน ซึ่งผู้อำนวยการทั้ง 3 โรงเรียนมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน 2.3.2) ครูผู้สอนได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผู้เรียนเจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอน ครูผู้สอนโรงเรียนที่ 1 มีมากขึ้น ครูผู้สอนโรงเรียนที่ 2 มีมากขึ้น และครูผู้สอนโรงเรียนที่ 3 มีมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน พฤติกรรมนักเรียนมีความกล้าแสดงออก กล้าพูด มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูผู้สอน ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญมากขึ้น

จากการเข้าร่วมอบรม และเป็นวิทยากรในการอบรมโรงเรียนนาร่องอื่น ๆ เจตคติของครูต่อกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้มากขึ้นเนื่องจากได้ลงมือปฏิบัติจริง และเห็นผลการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นกับนักเรียนหลังจากเข้าร่วมโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนของท่านมีระดับการพัฒนาของโรงเรียนอยู่ในระดับ ครูผู้สอนโรงเรียนที่ 1 อยู่ในระดับพึงพิง คือต้องการกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง โดยไม่ต้องมีการอบรมทบทวน ครูผู้สอนโรงเรียนที่ 2 อยู่ในระดับพึงพิง คือต้องการกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง โดยไม่ต้องมีการอบรมทบทวน และครูผู้สอนโรงเรียนที่ 3 อยู่ในระดับพึงพา คือต้องการกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง โดยการอบรมทบทวน 2.3.3) นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อผู้เรียน นักเรียนโรงเรียนที่ 1 เจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอนมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มากขึ้น โรงเรียนที่ 2 เจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอนมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มากขึ้น และโรงเรียนที่ 3 เจตคติต่อการเรียนและครูผู้สอนมากขึ้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปานกลาง พฤติกรรมกล้าแสดงออกมากขึ้น อยากเรียนหรือทดลองอะไรใหม่ ๆ 2.3.4) ผู้ปกครอง นักเรียน ได้แสดงความคิดเห็น และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ผู้ปกครองโรงเรียนที่ 1 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เนื่องจากเกรว่านักเรียนจะได้เรียนน้อยลง และเลิกเรียนเร็วขึ้น ผู้ปกครองโรงเรียนที่ 2 มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เพราะต้องการให้นักเรียนเรียนในห้องจะได้มีระเบียบและไม่อั้นตราย ผู้ปกครองโรงเรียนที่ 3 มีความพึงพอใจในระดับมาก เพราะคิดว่านักเรียนจะได้เรียนอะไรที่หลากหลาย และได้ลงมือปฏิบัติจริง

อภิปรายผล

การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา ผู้วิจัยนำประเด็นที่น่าสนใจมาอภิปรายดังนี้ 1) การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา ตามความคิดเห็นของ เขต 6 ศึกษาพิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียนและผู้ปกครอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยรวมและรายด้านทุกด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ และด้านผลลัพธ์ มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนโรงเรียนบ้านโคกกระเบื้องสามัคคี โรงเรียนบ้านกุดปลาตลาดหนองปรือ และโรงเรียนบ้านหนองปรือโป่ง

1. การดำเนินโครงการลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ขับเคลื่อนการนำหลักสูตรสถานศึกษา ไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 2) ให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา ส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามความสนใจและถนัดของนักเรียนแต่ละบุคคล 3) ให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการเวลาเรียน และจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ได้อย่างเหมาะสม ทั้งด้านวิชาการ ด้านปฏิบัติ นักเรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพตามความสนใจและถนัดของแต่ละบุคคล 4) ให้นักเรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเองตามความสนใจและความถนัดอย่างเต็มตามศักยภาพ และมีความสุขกับการเรียนรู้ 5) ให้พ่อ แม่ ผู้ปกครอง และผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษามีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สอดคล้องกับแนวคิดของสมบูรณัตนยะ (2541 : 95) กล่าวว่า การประเมินแบบ 360 องศา ทำให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับประสิทธิภาพของโครงการ ข้อดี ข้อบกพร่องของโครงการในแต่ละขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดจุดมุ่งหมายของโครงการ การวางแผน การดำเนินงาน ตลอดจนผลของโครงการซึ่งจะชี้ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายหรือไม่เพียงใด อันจะเป็นแนวทางให้ผู้บริหารหน่วยงานนำไปพิจารณาเพื่อปรับปรุงแก้ไขโครงการต่อไปและการประเมินแบบ 360 องศา ให้ผลการประเมินที่มีความยุติธรรม มีคุณค่าและมีความน่าเชื่อถือมากกว่าวิธีการประเมินแบบดั้งเดิม เพราะทุกคนรู้ว่าได้มีส่วนร่วมในการเป็นเจ้าของการประเมินทำให้ลดอคติของระบบการประเมินลงได้ (มนูญ ศิวารมย์, 2542 : 55) สอดคล้องกับ ขันตดา รวดเจริญ (2550 : 101 - 102) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินโครงการความร่วมมือระหว่างคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กับเทศบาลเมือง

มหาสารคาม โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา พบว่า การประเมินด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลลัพธ์ และด้านข้อมูลย้อนกลับ มีความคิดเห็นด้วยอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับพิเชฐ โพธิ์ภักดี (2539 : 204 - 206) ได้วิจัยการประเมินโครงการคุรุทายาทของ สหวิทยาลัยอีสานใต้ พบว่า การประเมินด้านบริบทด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลลัพธ์ มีระดับการประเมินอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุชาติ เพ็งศรี (2541 : 262) ได้ศึกษาการประเมินโครงการวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษาผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหาร ผู้ช่วยผู้บริหาร ครู-อาจารย์ วิทยาลัยพลศึกษามีความคิดเห็นต่อโครงการวิทยาลัยชุมชนในวิทยาลัยพลศึกษา ในปีการศึกษา 2539 ในภาพรวมวิทยาลัยพลศึกษาทุกแห่งและรายภาค ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลผลิต พบว่า มีความพึงพอใจผลการปฏิบัติงานของโครงการอยู่ในระดับมาก จึงถือได้ว่า การประเมินแบบ 360 องศา ที่นำมาใช้ในการประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 มีความเหมาะสม

2. การประเมินโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ โรงเรียนนาร่องสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 โดยใช้รูปแบบการประเมิน 360 องศา ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู นักเรียน และผู้ปกครอง มีประเด็นที่นำมาอภิปรายผลดังนี้ 2.1) ปัจจัยนำเข้า ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการวิเคราะห์นโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จอย่างชัดเจน การสร้างความเข้าใจ และความตระหนักในการดำเนินงานแก่ครูผู้สอน และผู้ที่เกี่ยวข้อง ในสถานศึกษา การจัดทำสารสนเทศความต้องการของผู้เรียนเป็นรายบุคคล วิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา การตรวจสอบความพร้อมของครูผู้สอน สื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการ การออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ 2.2) ด้านกระบวนการ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน และครูผู้สอนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารจัดการเวลาเรียนตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ความพร้อมของสื่อ แหล่งเรียนรู้ อาคารสถานที่ การประสานความร่วมมือจากชุมชน การแสวงหาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษาและภูมิปัญญาต่าง ๆ มาร่วมบริหารจัดการกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ การดำเนินการจัดการเรียนรู้ตามตารางเรียนที่กำหนดการประชุม เสวนา ทบทวนหลังการปฏิบัติงาน (After Action Review :AAR) การสร้างแรงจูงใจให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การบูรณาการการเรียนรู้ที่หลากหลาย การรายงานผลการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง 2.3) ด้านผลลัพธ์ ตามความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์ ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูผู้สอน และนักเรียนอยู่ในระดับมาก ตามความคิดเห็นของผู้ปกครองอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องจากมีแนวทางการขับเคลื่อนตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ระดับสถานศึกษาที่ชัดเจน การมีตัวชี้วัดความสำเร็จตามนโยบายที่ชัดเจน การมีแนวทางการขับเคลื่อนตามนโยบายนำไปสู่การปฏิบัติได้ การมีแผน งานนำไปสู่การปฏิบัติ การมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง การมีแหล่งเรียนรู้สื่อ ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรม การมีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง และมีประสิทธิภาพ มีการประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนำเสนอผลงานที่ประสบผลสำเร็จ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับดวอราซึก (Dworaczuk, 1999 : 2382-A) ได้ศึกษาใช้รูปแบบสตีปเฟลปป์เพื่อประเมินความพยายามในการเปลี่ยนแปลงในแผนกบรรณารักษ์ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง โดยมีความมุ่งหมายเพื่อประเมินความพยายามในการเปลี่ยนแปลงเฉพาะอย่างพบว่า มีองค์ประกอบจำนวนมากที่จำเป็นสำหรับความพยายามในการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เกิดความสำเร็จ องค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งเพื่อความสำเร็จ คือการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารอย่างเป็นทางการนั้น การสนับสนุนควรจะรวมไปถึงทรัพยากรที่เพียงพอเวลาและระดับเสรีภาพที่จะปฏิบัติภาระงานที่จำเป็น

ข้อเสนอแนะ**1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้**

1.1) ระดับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสร้างความรู้ ความเข้าใจและความตระหนักในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นสำคัญผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ให้กับบุคลากรทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง การส่งเสริมสนับสนุนการบริหารจัดการเรียนรู้ จัดสรรงบประมาณในการดำเนินงาน และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

1.2) ระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ควรสื่อสารและสร้างความตระหนักสนับสนุนส่งเสริมและอำนวยความสะดวกแก่สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการพัฒนาผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษาและชุมชน ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่นักเรียนเป็นสำคัญผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ และการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่องเพื่อการปรับปรุงพัฒนาที่ยั่งยืน

1.3) ระดับสถานศึกษา ควรดำเนินการวิจัยและพัฒนาต่อยอดกระบวนการจัดการเรียนรู้ในลักษณะของการนิเทศ กำกับติดตาม อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ เน้นกระบวนการสร้างระบบพี่เลี้ยง (coaching & mentoring) ของสถานศึกษาและการเสริมสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community)

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1.1) ควรศึกษาการประเมินติดตามโครงการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ ในโรงเรียนทั่วไปที่ไม่ใช่โรงเรียนนำร่องเพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่หลากหลาย และเป็นตัวแทนของโรงเรียนส่วนใหญ่

2.2) ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาระบบการพัฒนาผู้บริหาร ครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างทักษะในศตวรรษที่ 21 ผ่านกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้

เอกสารอ้างอิง

- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ประยูร อาษานาม. (2535). *รายงานการวิจัยการประเมินผลการดำเนินงานโครงการนำร่องขยายการศึกษาภาคบังคับในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประเสริฐ ผลิตผลการพิมพ์. (2554). *ทักษะแห่งอนาคตใหม่ : การศึกษาเพื่อศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: โอเพ่นเวิลด์ส.
- มนูญ ศิวารมย์. (2542). *การพัฒนากระบวนการประเมินแบบ 360 องศาเพื่อพัฒนาการสอนของครูสังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ*. วิทยานิพนธ์ ค.ด., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- วีระวัฒน์ ปันนิตานัย. (2540). การประเมินผลการปฏิบัติงานของบุคคลแบบ 360 องศา. *วารสารข้าราชการ*, 42(4), 45-46.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ และคณะ. (2556). *ปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการเรียนรู้แห่งศตวรรษที่ 21 สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย(ทีดีอาร์ไอ)*. กรุงเทพฯ : สำนักงานสถิติแห่งชาติ.
- สมบูรณ์ ต้นยะ. (2541). *การประเมินทางการศึกษา*. นครราชสีมา: ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏนครราชสีมา.
- สิน พันธุ์พินิจ. (2555). *เทคนิคการวางแผนและประเมินโครงการ*. กรุงเทพฯ : วิทย์พัฒนา.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2558). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว.
- Dwoaczky, William J. (1999). “Use of Stufflebeam’s CIPP Model to Assess a Change Effort in a Division of a University Library”. *Dissertation Abstracts International*. 59(7) :2382-A ; January.